

ANDRZEJ CZAJKOWSKI

KUPIEC WENECKI

T H E M E R C H A N T O F V E N I C E

Opera w trzech aktach i epilogiem / Opera in three acts and an epilogue

Libretto: **JOHN O'BRIEN** wg Williama Shakespeare'a / after William Shakespeare

Oryginalna angielska wersja językowa / In the original English

Koprodukcja / Co-production: **BREGENZER FESTSPIELE,**
INSTYTUT ADAMA MICKIEWICZA / ADAM MICKIEWICZ INSTITUTE

Spektakle wystawiane w uzgodnieniu z / presented by arrangement with:

JOSEF WEINBERGER LIMITED, LONDON

Prapremiera / World premiere **Festspielhaus, Bregenz, 18 lipca / July 2013**

Premiera polska / Polish premiere **Teatr Wielki - Opera Narodowa / Teatr Wielki - Polish National Opera,**

24 października / October 2014

Dyrygent / Conductor **LIONEL FRIEND**

Reżyseria / Director **KEITH WARNER**

Scenografia i kostiumy / Set and Costume Designer **ASHLEY MARTIN-DAVIS**

Współpraca reżyserska / Associate Director **AMY LANE**

Choreografia / Choreographer **MICHAEL BARRY**

Reżyseria świateł / Lighting Designer **DAVY CUNNINGHAM**

Przygotowanie chóru / Chorus Master **BOGDAN GOLA**

Przygotowanie chóru dziecięcego / Children's Chorus Master **DANUTA CHMURSKA**

Obsada / Cast

Jessica **MARISOL MONTALVO**

Portia **SARAH CASTLE**

Nerissa **VERENA GUNZ**

Antonio **CHRISTOPHER ROBSON**

Bassanio **CHARLES WORKMAN**

Lorenzo **JASON BRIDGES**

Shylock **LESTER LYNCH**

Salerio **ADRIAN CLARKE**

Solanio **RAFAŁ PAWNUK**

Gratiano **PHILIP SMITH**

Książę Wenecji / Duke of Venice **DARIUSZ MACHEJ**

Chłopiec / Boy **KATARZYNA TRYLNIK**

Książę Maroka / Prince of Morocco **GREG LOCKETT**

Książę Aragonii/Freud / Prince of Aragon/Freud **JULIUSZ KUBIAK**

Chór i Orkiestra Teatru Wielkiego - Opery Narodowej

Chorus and Orchestra of the Teatr Wielki - Polish National Opera

Chór Dziecięcy ARTOS im. Władysława Skoraczewskiego

Władysław Skoraczewski ARTOS Children's Choir

oraz statyści / and Extras

SYNOPSIS

ACT I

Venice. A city full of ambiguities but also a mercantile trading centre of worldwide notoriety.

The merchant Antonio is depressed. Two gossip-mongers, Salerio and Solanio, are always hanging around picking up or creating the latest news. Gratiano is there too, looking for any opportunity in advance. We discover that Antonio's great friend (and much desired) Bassanio wants him to stand surety for a loan: Bassanio needs money to pursue his courtship with an heiress, Portia. Unfortunately, all of Antonio's capital is bound up in a series of shipping interests – all currently at sea. He must seek a loan to help his friend. Shylock, a Jew, is much maligned by the majority Christians but nonetheless he agrees to loan Antonio the three thousand ducats needed. They make a half-joking agreement that if the surety fails, Antonio will forfeit a pound of his own flesh as recompense.

On the day of a wild street carnival, Jessica, Shylock's teenage daughter, is kept locked up at home; her mother Leah has died. She hates her father's overbearing control of her life. While Shylock is away arranging the loan for Antonio, her secret pursuer, Lorenzo, enters eager to carry off her and her father's riches. She agrees to convert to Christianity and marry him. She passes him a love letter and his friends help him arrange and then enact her elopement that very night, and most importantly they revel in the robbing of Shylock's riches. Antonio and Gratiano meet and discuss Bassanio's imminent departure to win Portia. Antonio and Bassanio bid each other farewell. Shylock returns to discover his daughter gone and his house robbed – the crowd only mock him. He swears revenge.

ACT II

Belmont. A lakeside country house. Portia complains about her life to her companion, Nerissa. Portia, according to her father's will, can only marry a suitor choosing her portrait from one of three caskets: gold, silver and lead. The princes of Aragon and Morocco fail the test, while her servants and guests look on amused.

Gratiano arrives to introduce Bassanio, but Nerissa is immediately eyeing him as a potential partner of herself. Bassanio enters, very eager to get on with the competition and choose the right casket. Portia counsels prudence, while Nerissa sets up the trial. He chooses the lead casket – and wins his bride. They celebrate their betrothal as Nerissa and Gratiano also announce their marital intentions.

A letter arrives from Antonio with Jessica and Lorenzo and Solanio. It reveals Antonio is ruined and his fortune lost. Shylock is insist-

ing on the forfeiture of his bond being paid: one pound of flesh. Portia counsels her new husband's return to Venice. Meanwhile, she says, she and Nerissa will await their men's return in a nearby cloister.

ACT III

Venice. Outside the courthouse, Solanio and Salerio bait Shylock, teasing him about his dead wife's ring, which they say Jessica stole and sold wantonly to further her new "Christianity" lifestyle. Shylock is driven mad by sorrow and anger. Even when Antonio enters and tries to calm him, he promises no mercy.

The courtroom. The duke of Venice counsels prudence on all sides but Shylock simply and unwaveringly demands his pound of flesh. Portia and Nerissa arrive disguised as a young lawyer and his clerk. They are not recognised. Despite recommending mercy from Shylock he will not relent and Antonio is prepared for the knife. At the last moment, Portia brings up a point of law. Although his bond allows him the flesh, it does not allow for any drop of blood to be spilled. On top, for threatening a Christian life by his claim, Shylock must beg for mercy or be executed himself, lose all his property and convert to Christianity. His life shattered, he stumbles from the courtroom attacked by the crowd, as the others rejoice. Portia and Nerissa, still disguised as the lawyers, ask for the two rings they originally gave as wedding tokens to Bassanio and Gratiano, as payment for their successful legal advice. Out of gratitude, the men feel obliged to comply.

EPILOGUE

Belmont. The atmosphere is dreamy and melancholic – Jessica and Lorenzo sing of an idealised love. Portia and Nerissa, now changed back to their own clothes again, demand their rings back from their husbands, who can only bluff their excuses. Finally all is resolved with the revelation of the truth. The men are forgiven. Antonio joins the lovers, saved, rich again, but still sadly depressed. ■

STRESZCZENIE

AKT I

Wenecja. Miasto pełne dwuznaczności, ale także słynny na całym świecie ośrodek handlu kupieckiego.

Kupiec Antonio jest przygnębiony. Dwóch plotkarzy, Salerio i Solanio, ciągle się kręci w pobliżu, zdobywając lub zmyślając najnowsze wiadomości. Pojawia się też Gratiano. Dowiadujemy się, że Bassanio, wielki (i rozchwytywany) przyjaciel Antonia pragnie, by ten dał mu poręczenie pożyczki: Bassanio potrzebuje pieniędzy, aby móc starać się o względy Portii, która jest spadkobierczynią wielkiej fortuny. Niestety Antonio zainwestował cały swój kapitał w serię przedsięwzięć przewozowych, wszystkie są w trakcie realizacji na morzu. Aby pomóc przyjacielowi, musi wziąć pożyczkę. Żyd Shylock, który jest postponowany przez większość chrześcijan, zgadza się pożyczyć Antonioniowi potrzebne mu trzy tysiące dukatów. Zawierają pół żartem, pół serio umowę, że jeśli dług nie zostanie zwrócony, Antonio odda jako rekompensatę funt swego ciała.

W dniu szalonego ulicznego karnawału Jessica, nastoletnia córka Shylocka, siedzi zamknięta w domu. Jej matka Leah zmarła. Dziewczyna nienawidzi kontroli, jaką nad jej życiem sprawuje ojciec. Pod nieobecność Shylocka, który załatwia pożyczkę dla Antonia, w domu pojawia się jej sekretny adorator Lorenzo, który pragnie zdobyć dziewczynę i bogactwo jej ojca. Jessica zgadza się przejść na chrześcijaństwo i wyjść za niego. Przekazuje Lorenzowi list miłosny, a jego przyjaciele pomagają jej w ucieczce jeszcze tej samej nocy; z wielką przyjemnością rozkradają majątek jej ojca. W międzyczasie Antonio i Gratiano spotykają się i rozmawiają o zbliżającym się wyjeździe Bassania, który ma zdobyć Portię. Antonio i Bassanio żegnają się. Shylock wraca i odkrywa, że córka uciekła, a dom został ograbiony. Ludzie naśmiewają się z niego, a on poprzysięga zemstę.

AKT II

Belmont. Wiejski dom nad jeziorem. Portia użala się nad własnym życiem przed swoją towarzyszką Nerissą. Zgodnie z wolą ojca, może ona wyjść za mąż tylko za tego, któremu uda się znaleźć jej portret w jednej z trzech szkatuł: złotej, srebrnej lub ołowianej. Księżęta Aragonii i Maroka nie zaliczają próby, a wszystkiemu przyglądają się z rozbawieniem goście i służba.

Pojawia się Gratiano, by przedstawić Bassania, a Nerissa od razu upatruje go sobie na potencjalnego partnera dla siebie. Nadchodzi również Bassanio, który chce także przystąpić do konkursu i wybrać właściwą szkatułę. Portia radzi mu zachować rozwagę, a Nerissa przygotowuje test. Bassanio wybiera ołowianą szkatułę

i... zdobywa dla siebie żonę. Gdy świętują zaręczyny, Nerissa i Gratiano także zawiadamiają o swoich planach małżeńskich.

Nadchodzi list od Antonia, z którego wynika, że jest on zrujnowany, a jego majątek przepadł. Tymczasem Shylock domaga się, aby mu wydać należny zastaw: funt ciała. Portia radzi, by w tej sytuacji jej świeżo upieczony małżonek wrócił do Wenecji. W tym czasie ona i Nerissa będą oczekiwać powrotu mężczyzn w pobliskim klasztorze.

AKT III

Wenecja. Przed budynkiem sądu Solanio i Salerio drażnią się z Shylockiem. Dokuczają mu, twierdząc, że Jessica ukradła pierścionek jego zmarłej żony i bez skrupułów sprzedała, by mieć pieniądze na swój nowy „chrześcijański” styl życia. Shylock szaleje ze smutku i złości. Nawet, gdy nadchodzi Antonio i próbuje go uspokoić, nie zamierza okazywać litości.

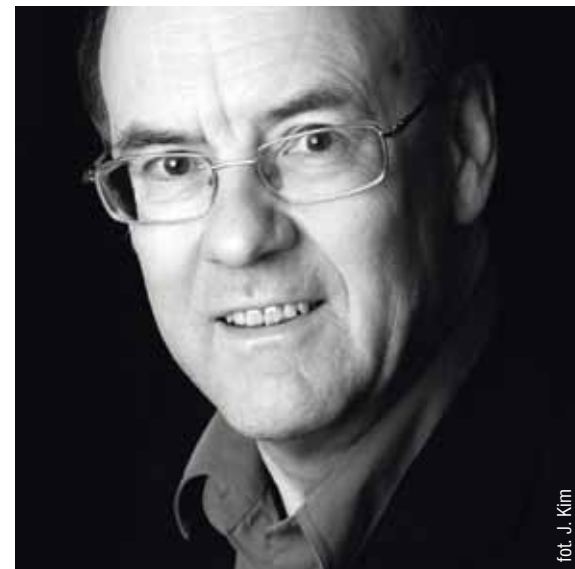
Sala sądowa. Książę Wenecji zaleca stronom rozwagę, lecz Shylock wprost i uparcie żąda należnego mu funta ciała. Pojawiają się Portia i Nerissa przebrane, jedna za młodego prawnika, druga za jego sekretarza. Nie zostają rozpoznane. Mimo próśb, aby Shylock okazał łaskę, ten nie chce ustąpić i Antonio szkuje się pod nóż. W ostatniej chwili Portia zwraca uwagę na kwestię prawną. Choć warunki zastawu dają mu prawo do ciała, nie pozwalają, by uroniona została choć kropla krwi. Ponadto, narażając swoim żądaniem życie chrześcijanina, Shylock musi sam błagać o litość albo zostać zgładzonym, utracić cały majątek i przejść na chrześcijaństwo. Życie Shylocka legło w gruzach. Wybiega on z sądu i zostaje zaatakowany przez tłum; pozostali się cieszą. Portia i Nerissa, wciąż w przebraniu prawników, żądają jako zapłaty za swe udane rady prawne pierścionków, które w darze ślubnym otrzymali od nich Bassanio i Gratiano. Z wdzięczności za pomoc mężczyźni przystają na taką propozycję.

EPILOG

Belmont. Atmosfera jest senna i melancholijna. Jessica i Lorenzo śpiewają o idealnej miłości. Portia i Nerissa, już ubrane we własne stroje, żądają od mężów zwrotu pierścionków, ale ci mogą jedynie uciekać się do wymówek. W końcu wszystko się wyjaśnia, kiedy na jaw wychodzi cała prawda. Mężczyźni uzyskują przebaczenie. Antonio przyłącza się do zakochanych. Uratowany, znów bogaty, ale jakoś dziwnie przygnębiony. ■

Keith Warner

REALIZATORZY

LIONEL FRIEND
DYRYGENT

Angielski dyrygent. Studiował w londyńskim Royal College of Music, zdobywając wszystkie ważne nagrody dyrygenckie. Kształcił się także pod kierunkiem Hansa Schmidt-Isserstedta i Sir Colina Davisa. Debiutował dyrygując *Traviatą* z zespołem Welsh National Opera. Był dyrygentem i chórmistrzem Glyndebourne Festival i Glyndebourne Touring Opera, kapelmistrzem w Staatstheater w niemieckim Kassel, etatowym dyrygentem English National Opera, dyrektorem muzycznym New Sussex Opera (do 1996 roku) oraz Nexus Opera (m.in.: *Kulikowa rzeka* Brittena na Bath Festival, transmisje telewizyjne BBC i koncert Proms w Royal Albert Hall). W latach 2003-2010 pełnił funkcję dyrygenta-rezydenta w Konserwatorium w Birmingham.

Współpracował z reżyserami tej miary, co: Jonathan Miller, Joachim Herz, Götz Friedrich, Harry Kupfer, Richard Jones, Graham Vick i Keith Warner. Był asystentem takich dyrygentów, jak: Charles Mackerras, Mark Elder i Reginald Goodall. Z tym ostatnim współpracował przy wszystkich jego wagnerowskich przedstawieniach w Londynie. Przez dwa lata związany był z zespołem Daniela Barenboima, który realizował *Pierścień Nibelunga* dla Festiwalu w Bayreuth, a w roku 1992 został jego asystentem podczas przygotowań z Chicago Symphony do prestiżowego przedsięwzięcia mozartowskiego.

Dyrygował dla BBC Radio, Aldeburgh Festival, Radio France, Queen's Festival (Belfast), De Nederlandse Opera i Opera Northern Ireland. Po debiucie w brukselskim La Monnaie (premiera *Inquest of Love* Jonathana Harleya) powrócił tam, by poprowadzić *Bal maskowy* i *Petera Grimesa*. W 1991 roku wystąpił z Royal Ballet w londyńskiej Covent Garden, odbył z nim europejskie tournée (1993) i zadyrygował w nowojorskiej Metropolitan Opera (1994).

Prowadzi koncerty i nagrywa z wieloma orkiestrami symfonicznymi i chórami Europy oraz ze wszystkimi orkiestrami

BBC. Jego repertuar obejmuje muzykę od Haydna i Webera po Messiaena, Lutosławskiego i Brittena. Po debiucie z Royal Liverpool Philharmonic Orchestra w 1994 roku, został zaproszony do udziału w kilku edycjach programu City of Birmingham Symphony.

Ma w dorobku liczne nagrania m.in. z: BBC Symphony Orchestra (Hyperion), BBC Scottish Symphony (Marco Polo), Scottish Chamber Orchestra (m.in. *L'histoire du soldat*), Węgierską Filharmonią Narodową oraz Nash Ensemble (m.in. dzieła Schönberga, Debussy'ego i Brittena).

Do swoich najważniejszych występów zalicza dyrygowanie takimi dziełami, jak: *Fierrabras* Schuberta (Buxton Festival), *Rigoletto* (Rio de Janeiro), *Falstaff* (Opera North), *Wesele Figara* (Belfast, Nowa Zelandia), *Falszywa ogrodniczka* (Opera Zuid), *Madame Butterfly* (Opera Omaha), *Obrót śruby* (Grange Park Opera), *Poławiacze perel* (Portland Opera), *Salome* (ENO), *Zmierzch bogów* i *Opowieści Hoffmanna* (Perth International Arts Festival), *Tristan i Izolda* (West Australian Opera), *Arabella* (Opera Australia), *Grendel* (Los Angeles Opera), dzieła Dallapiccoli i *Urowadzenie z seraju* (Frankfurt), *Jaś i Malgosia* (Adelajda), koncertowe wykonanie *Holendra tułacza* (London Lyric Opera i Royal Philharmonic w Londynie). Wielkim sukcesem były także koncerty symfoniczne w Danii, Niemczech, Belgii, Francji, Norwegii (Berg, Webern, Zemlinsky), na Węgrzech (współczesne węgierskie utwory orkiestrowe) i Australii oraz premiery dzieł takich kompozytorów, jak: Elliott Carter (*Mosaic*), Denisov, Goehr, Durkó, Birtwistle (*Pulse Shadows*, *The Woman and the Hare*, *Cantus*), Maw, Jonathan Harvey, Tavener (*Let's Begin Again* na Norwich Festival), Szymański i Turnage. W 2013 roku zadyrygował premierą nowej wersji *Diabłów z Loudun* Pendereckiego w Duńskiej Operze Królewskiej i warszawskiej Operze Narodowej.

fot. arch. artyści

KEITH WARNER REŻYSERIA

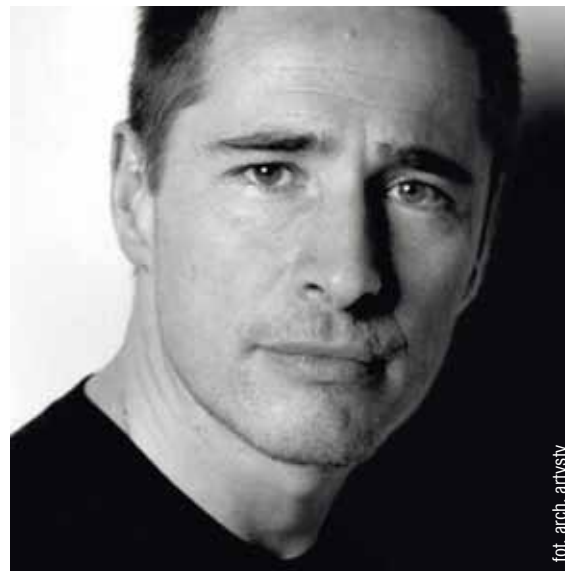
Reżyser angielski, jeden z najwybitniejszych współczesnych twórców operowych. Od czasu debiutu w rodzinnym Londynie (1981), zrealizował ponad sto pięćdziesiąt spektakli operowych, teatralnych i musicali. Współpracuje z największymi scenami na całym świecie, m.in. w Berlinie, Wiedniu, Londynie, Kopenhadze, Brukseli, Frankfurturce, Dreźnie, Hamburgu, Warszawie, Strasburgu i Tokio.

Jest autorem inscenizacji m.in. takich dzieł, jak: *Lohengrin* w Bayreuth i *Pierścień Nibelunga* Wagnera w New National Theatre w Tokio, *Pajace* Leoncavalla i *Rycerskość wieśniacza* Mascagniego w Staatsoper Berlin, *Tosca* i *Manon Lescaut* Pucciniego w English National Opera (gdzie w latach 1981-89 był zastępcą dyrektora), *Don Giovanni* Mozarta, *Macbeth* Blocha, *Lear* Reimanna, *Obrót śruby* Brittena w Théâtre Royal de la Monnaie w Brukseli, *Kobieta bez cienia* R. Straussa w Hamburgu, a także *Potępienie Fausta* Berliozą i *Faust* Gounoda w drezdeńskiej Semperoper. W londyńskiej Covent Garden wielki sukces odniosły jego produkcje: *Wozzeck* Berga wyróżniony Nagrodą Laurence'a Oliviera dla najlepszej premiery ope-

rowej (2003, wznowienie w 2013) oraz *Pierścień Nibelunga*. Regularnie współpracuje z Operą we Frankfurcie, gdzie inscenizował: *Śmierć w Wenecji* Brittena, *Kopciuszek* Rossiniego, *Nocny lot* i *Więźnia* Dallapiccoli, *Lear* Reimanna, *Burzę* Adèsa oraz *Morderstwo w katedrze* Pizzettiego. W 2010 roku zrealizował w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej *Wesele Figara* Rossiniego. Rok później podczas Bregenzer Festspiele zaprezentował operę *Andrea Chénier* Giordana.

Ścisła współpraca wiąże go także z Theater an der Wien, gdzie reżyserował m.in.: *Macbetha* Blocha, *Don Giovanniego* Mozarta, *Flammen* Schulhoffa, *Orlanda Paladino* Haydna, *Katę Kabanową* Janáčka, *Lukrecję Borgię* Donizettiego oraz *Malarza Mathisa* Hindemitha.

W 2013 roku odbyły się premiery jego inscenizacji: *Diabłów z Loudun* Pendereckiego w Duńskiej Operze Narodowej i warszawskiej Operze Narodowej, *Tannhäusera* Wagnera w Opéra National du Rhin w Strasburgu, *Kupca weneckiego* Andrzeja Czajkowskiego podczas Festiwalu w Bregenz (prapremiera) raz *Nabucca* Verdiego w Deutsche Oper Berlin.

fot. arch. artyści

ASHLEY MARTIN-DAVIS SCENOGRAFIA I KOSTIUMY

Scenograf i autor kostiumów. Studiował w Central School of Art & Design oraz Motley Theatre Design School. Zaprojektował dekoracje i kostiumy do licznych przedstawień teatralnych i operowych w wielu krajach Europy.

Do swoich ostatnich osiągnięć zalicza współpracę przy m.in. takich spektaklach operowych, jak: *Kupiec wenecki* Czajkowskiego dla Bregenzer Festspiele w Austrii, *Otello*, *Macbeth* i *Falstaff* Verdiego dla Duńskiej Opery Królewskiej oraz *Sen nocy letniej* Brittena dla Opera North. W teatrach dramatycznych pracował przy następujących przedstawieniach: *Wonderland*, *#AiWW: The Rest of Ai WeiWei* i *55 Days* w Hampstead Theatre, *The Last Days of Troy* i *Britannia Waves The Rules* dla The Royal Exchange Theatre w Manchesterze oraz *Parasolki z Cherbouga* w Betty Nansen Teatret w Kopenhadze.

fot. arch. artyści

AMY LANE WSPÓŁPRACA REŻYSERSKA

Reżyser operowy i musicalowy. Urodziła się w Londynie. Karierę rozpoczęła jako inspicjent; przez trzy lata pracowała na londyńskim West Endzie przy przedstawieniu *Pan inspektor przyszedł* w inscenizacji Stephena Daldry'ego, a następnie przez cztery sezony w Diva Opera. Wkrótce potem dołączyła do zespołu Royal Opera, gdzie poprowadziła ponad 25 spektakli.

Występowała również jako śpiewaczka, m.in. w: The Royal Opera, English National Opera, British Youth Opera, Opera Holland Park; była też wokalistką wspierającą występ Barry'ego Manilowa podczas koncertu na Wembley. Współpracowała jako asystent reżysera przy takich przedstawieniach, jak: *Walkiria*, *Zmierzch bogów*, *Opera żebracza*, *Tosca*, *Carmen*, *Czarodziejski flet*, *Wozzeck* i *Don Giovanni* (The Royal Opera), *Wozzeck* i *Parsifal* (Duńska Opera Królewska), *Tosca* (Welsh National Opera), *Sweeney Todd*, *Niedziela w parku z Georgem*, *Into the Woods* oraz *Carousel* (Le Châtelet, Paryż), *Wesele Figara* (Teatr Wielki - Opera Narodowa), *Andrea Chénier* i *Kupiec wenecki* (Bregenzer Festspiele), *Ruddigore* i *Carousel* (Opera North), *Malarz Mathis* (Theater an der Wien), *Nabucco* (Deutsche Oper Berlin), *Medea* oraz *Otello* (English National Opera). W 2013 roku zaprojektowała i zrealizowała pół-inscenizację *Toski* w ramach cyklu *The Art of Bryn Terfel* dla Royal Liverpool Philharmonic Orchestra (Petrenko, Terfel, Galouzine i Yastrebova). Rok później wyreżyserowała wznowienie tego tytułu w inscenizacji Jonathana Kenta na scenie The Royal Opera z udziałem takich artystów, jak Domingo, Terfel, Massi i Radvanovsky.

fot. arch. artyści

MICHAEL BARRY CHOREOGRAFIA

Tancerz i choreograf. Wykształcenie zdobył w Central School oraz na Birmingham University. Karierę rozpoczynał jako tancerz, biorąc udział w licznych tournée wielu zespołów teatralnych i musicalowych. Zajmował się także reżyserią, pracował m.in. przy takich tytułach, jak: *Carmen*, *Hamlet* i *Głos ludzki*. W 2001 roku został szefem studiów teatralnych w Birmingham Conservatoire. Był reżyserem i choreografem następujących przedstawień: *Albert Herring*, *Wesele Figara*, *Królowa wróżek*, *English Eccentrics*, *Psyche*, *Czarodziejski flet*, *Lisiczka chytruska*, *Dydona i Eneasza*, *Godspell*, *Merrily We Roll Along*, *West Side Story*, *Street Scene*, *Dialogi karmelitanek* oraz *Jekyll i Hyde*. Dla City of Birmingham Symphony Orchestra wystawił *Toscę* i *Carmen*. W Centrum Muzyki, Sztuki i Kultury (MAC) w Birmingham wyreżyserował *Dydonę i Eneasza*, *Joey Boy*; wystąpił także w roli Starszego McLeana w przedstawieniu *Suzannah*. W Royal Northern College of Music w Manchesterze zrealizował następujące przedstawienia: *Sweeney Todd* oraz *Dziecko i czary*, a dla Buxton Opera Festival spektakle: *Noe i potop*, *Tobiasz i anioł*, *Savitri*, *Wędrowny uczonek* i *Jeźdźcy do morza*. W londyńskiej Royal Opera był choreografem i autorem ruchu scenicznego przy tetralogii *Pierścień Nibelunga*. W 2011 roku został asystentem Keitha Warnera przy spektaklu *Andrea Chénier* na Festiwalu w Bregenz, dwa lata później był tam także choreografem i reżyserem ruchu scenicznego przy *Kupcu weneckim* Andrzeja Czajkowskiego. Jest bardzo cenionym korepetytorem w dziedzinie gry aktorskiej i dialogów, pracuje nie tylko indywidualnie z poszczególnymi artystami, ale także z całymi zespołami, m.in. z Diva Opera i Royal Ballet.

fot. arch. artyści

DAVY CUNNINGHAM REŻYSERIA ŚWIATEŁ

Projektant światel. Pochodzi ze Szkocji. Studiował filozofię na Stirling University. Debiutował na scenie National Theatre of Scotland w 2011 roku. Jest reżyserem światel do ponad 250 produkcji operowych, które realizował nie tylko w Wielkiej Brytanii, ale także dla większości znanych europejskich zespołów operowych, od Antwerpii po Zurych oraz w Australii i Ameryce Północnej. Jest również autorem ogromnych instalacji świetlnych na Jeziorze Bodeńskim podczas kolejnych edycji Festiwalu w Bregenz, zaprojektował też kameralną oprawę świetlną do dzieł Mozarta w wiedeńskim Pałacu Schönbrunn. Produkcje operowe z oświetleniem jego autorstwa były często wznawiane przez zespoły operowe w całej Europie, a także poza jej granicami. Regularnie projektuje światła dla Dundee Rep oraz Rapture Theatre Company. Jest autorem światel dla: Druid Theatre Company w Irlandii i USA, dla The Gate oraz The Abbey w Dublinie, dla teatru operowego i dramatycznego w Permie (Rosja), Royal Shakespeare Company, National Theatre, Old Vic, brytyjskich teatrów regionalnych oraz do znanych produkcji na West Endzie i Broadwayu. W ostatnich sezonach oświetlał przedstawienia operowe i teatralne w Szkocji, Anglii, Irlandii, Niemczech, Francji, Austrii, Włoszech, Estonii, Danii, Bułgarii, Rosji i USA.

fot. J. Mularczyński

BOGDAN GOLA PRZYGOTOWANIE CHÓRU

Chórmistrz, dyrygent i pedagog. Debiutował w Operze Śląskiej w Bytomiu (1977-1982). Potem kierował chórami Filharmonii im. Józefa Elsnera w Opolu, Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”, Akademii Muzycznej w Katowicach oraz Chórem Teatru Wielkiego - Opery Narodowej w Warszawie. Jest twórcą Zespołu Muzyki Dawnej All Antico (1976-1986), specjalizującego się w wykonawstwie muzyki dawnej, a także Chóru Polifonicznego Sacri Concentus, działającego w latach 1993-1998 przy Warszawskim Towarzystwie Muzycznym. Z tym ostatnim zrealizował cykl nagrań archiwalnych dla TVP2 „Brzmienie sacrum – polska muzyka sakralna”. Kierowany przez niego w latach 1984-1995 i ponownie od 1998 roku Chór Teatru Wielkiego - Opery Narodowej zdobył sobie trwałe uznanie krytyki i publiczności w kraju i za granicą. Dzięki wzbogaceniu repertuaru chóru o liczne dzieła oratoryjne i symfoniczne, zespół odnosi sukcesy nie tylko na scenie operowej, lecz także na estradach koncertowych. Poziom artystyczny chóru dokumentują liczne nagrania fonograficzne i telewizyjne zrealizowane przez wytwórnie: EMI, Polskie Nagrania, CD ACCORD, Schwann Koch International, Studio Berlin Classic, CPO, a także TVP, ZDF, 3SAT, ARTE i Polskie Radio. Bogdan Gola w swoich programach koncertowych dyryguje wielkimi dziełami oratoryjnymi, często sięga po stare i zapomniane partytury muzyki polskiej. Równoległe z pracą artystyczną prowadzi działalność pedagogiczną, którą rozpoczął w 1979 roku w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Od 1986 roku jest pracownikiem naukowym Akademii Muzycznej, dziś Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. W latach 1998-2004 był Prodziekanem Wydziału Edukacji Muzycznej, obecnie kieruje Katedrą Dyrygentury Chóralnej. W 2001 roku otrzymał tytuł naukowy profesora sztuk muzycznych. Jest laureatem Srebrnego Medalu „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

fot. M. Kościółek

DANUTA CHMURSKA PRZYGOTOWANIE CHÓRU DZIECIĘCEGO

Dyrygent, dyrektor artystyczny, prezes Towarzystwa Muzycznego ARTOS im. Władysława Skoraczewskiego. Absolwentka Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Warszawskiego i Podyplomowych Studiów Dyrygentury Chóralnej Akademii Muzycznej w Bydgoszczy. Od dzieciństwa związana z Teatrem Wielkim w Warszawie, początkowo jako chórzystka w chórze dziecięco-młodzieżowym pod dyrekcją Władysława Skoraczewskiego, potem jako asystentka Romualda Miazgi. Od 1981 roku do dzisiejszego dnia pracuje jako pedagog muzyczny i specjalista przygotowujący partie dziecięce (solistyczne i chóralne) do spektakli operowych i baletowych (m.in. *Turandot*, *Cyganeria*, *Carmen*, *Raj utracony*, *Borys Godunow*, *Król Roger*, *Dama pikowa*, *Bramy raj*, *Wozzeck*, *Dziadek do orzechów*), a także do utworów oratoryjnych i kantatowych. Współpracowała z wieloma znakomitymi dyrygentami, takimi jak: Jacek Kaspzyk, Tadeusz Wojciechowski, Andrzej Straszynski, Tomasz Radziwonowicz i Gabriel Chmura. Do najważniejszych dotychczasowych wydarzeń chóralnych zalicza przygotowanie takich dzieł, jak: *Requiem* i *Msza Koronacyjna* Mozarta, *Stabat Mater* Pergolesiego oraz partii dziecięcych w *Symfonii tysiąca* Mahlera. Prowadząc chóry Towarzystwa Muzycznego, jednocześnie inicjuje i organizuje wiele koncertów, stara się także pozyskać i namówić partnerów i sponsorów do wspierania swoich artystycznych przedsięwzięć.